

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 29

Akce, které proběhnou letos.

24. 2. 2010 zastupitelstvo obce odsouhlasilo rozpočet na rok 2010. V loňském roce jsme díky finanční krizi dostali na daních do obecní pokladny od státu cca o 10% méně než předešlý rok, to je asi o 550.000,- Kč méně. I letos očekáváme podobný pokles. Peníze z rozpočtu obce budou poskytnuty jako každoročně na věci, které jsou potřebné k chodu obce. To je například na úklid sněhu, sečení trávy a úklid prostranství, odstraňování odpadů, svícení veřejného osvětlení, ošetření stromů, drobné opravy majetku, členské příspěvky do svazků, příspěvky organizacím i občanům apod. Součástí rozpočtu obce jsou i provozní náklady na chod MŠ a ZŠ.

Z těch větších akcí, které budou „vidět“, je **vybudování technické infrastruktury pro bytovou zástavbu 11 rodinných domků v Řikovicích**. Celá akce včetně zpevněných ploch a silnic by měla stát více než 11 milionů Kč. Protože se jedná o velkou akci, musí na ni být podle zákona vypsáno „velké“ výběrové řízení na dodavatele stavebních prací. Zde se dá očekávat, že dojde ke snížení stanovené ceny. Přesto letos budeme potřebovat částku kolem 5.000.000,- Kč, tu nemáme celou k dispozici, proto zastupitelstvo odsouhlasilo, že si vezmeme úvěr. Rovněž byla podána žádost o dotaci, která ale samozřejmě není nároková. Parcely jsou již nabídnuty k prodeji, který bude zahájen asi od dubna 2010. Cena je 250,- Kč/m². Za prodané pozemky dostaneme od zájemců průběžně cca 3.000.000,- Kč nazpět. Není to mnoho, ale je to optimistický pohled do budoucna, protože do obecní pokladny tak za čas budou plynout navíc peníze z daní za nové obyvatele. Trochu by se dalo říct, že my si nyní utrhneme od úst, ale naši pokračovatelé za další roky budou sklízet ovoce.

Znovu byla podána žádost o dotaci na **vybudování bezdrátového rozhlasu** do všech našich vesnic. Pokud dotace přijde, rozhlas se bude realizovat, pokud ne, akci neuskutečníme.

V Lažanech bude zprůchodněn a opraven **úsek kanalizace** od „kovárny“ od paní Tobkové směrem k rybníčku pod Rubkovými. Rovněž na tuto akci bylo požádáno o drobnou dotaci.

Další případná mimořádná dotace by měla přispět k **nákupu nových laviček** do všech našich vesnic, celkem 30 kusů. Pokud peníze navíc nepřijdou, pak nějaké lavičky koupíme z rozpočtu obce, ale zřejmě jen poloviční množství a vytypovaná místa budou zredukována. Možná se lavičky jeví jako zbytečnost v současné finanční krizi, ale není tomu tak. Bedlivý pozorovatel si může povšimnout, že se po našich vesnicích pohybuje dost velký počet seniorů, kteří mimo zimu s povděkem přivítají při chůzi do obchodu, k lékaři, na hřbitov, nebo jen tak při procházce možnost posedět a odpočinout si.

Dále bude proveden **nátěr oken na západní stěně ZŠ**, která jsou ještě dřevěná a nebyla vyměněna s rekonstrukcí pláště školy pro svoji záchovalost. V roce 2011 u nás ČEZ plánuje rekonstrukci nízkého napětí, pro nás z toho vyplývá příprava a financování **projektové dokumentace na rekonstrukci veřejného osvětlení** v Morašicích a podle okolností (viz výše v tomto článku získání, nebo nezískání dotace na rozhlas) i **projektová dokumentace na rekonstrukci rozhlasu**.

V lednu loňského roku jsem požádala o dotaci na **dokončení opravy zdravotního střediska**, ale nezískali jsme ji. Žádost byla proto letos vypracována a podána znovu, ale z jiného zdroje. Tuto dotaci už máme přislíbenou, ale ještě musí dojít k poslední kontrole na SZIFu. Zastupitelstvo rozhodlo, že dokončíme opravu i v případě, že na to použijeme jen obecní peníze. Jedná se o krásnou budovu a dokončení opravy pláště je nevyhnutelné. Bude provedena izolace budovy, nová kanalizace, oprava omítky a staré klempířské prvky nahrazeny novými.

Možná vás ještě napadne otázka: „A co hospoda Dvacítka, stále se o ní v poslední době mluví...“ Opravdu, tato akce se stala i mediálně známou, ale víte sami, novináři tu vypustí větu, tam vypustí kousek věty a výsledek relace či článku není přesně takový, jak jsem celou záležitost prezentovala. Stále platí to, co bylo napsáno v Občasníku o Vánocích. Připravili jsme potřebnou projektovou dokumentaci do určitého stádia a nyní čekáme, zda se dotační peníze na dané kapitole objeví, teprve potom můžeme požádat, a potom snad..... Je to ještě běh na dlouhou trať.

Mgr. Hana Štěpánová, starostka obce

Ze života obce

- **Upozornění znovu:** V Morašicích máme příslibem rekonstrukci rozvodů nízkého napětí v roce 2011. Sloupy zmizí a vše půjde do země. V roce 2010 bude probíhat projektová příprava. Již v lednu a v únoru 2010 jste někteří, zařazení do první etapy, dostali domů návrhy řešení, co se týče vašich domů, smlouvy o zřízení věcného břemene apod. V dopise chyběla ještě informace, že práce provede firma na náklady ČEZ a.s., **vás to nebude stát ani korunu, i když se to dotkne vaší nemovitosti.** Pokud chcete vědět bližší informace, konkrétně třeba k vašemu objektu, můžete se přijít zeptat na obecní úřad, kde vám odpoví zástupce projektové kanceláře pan Honl na vaše dotazy. **Přijďte se ptát ve středu 31. března 2010 mezi 13. – 18. hodinou do zasedací místnosti obecního úřadu !!!!**
- U firmy **EKO-KOM** a.s. byly objednány na základě nabídky k zapůjčení další dva kontejnery na zahuštění sítě sběru skla. Jeden nahradí dezolátní kontejner na bílé sklo a jeden zelený bude navíc na posílení. Nabídka firmy není nároková, proto musíme počkat, zda budeme k zapůjčce vybráni.
- Od firmy **EKO-KOM** jsme získali za dobu od 1.10. do 31. 12. 2009 odměnu za tříděný odpad ve výši 9.988,00 Kč.
- V **Tříkrálové sbírce** se v našich vesnicích vybralo 16.572,- Kč, z toho v Řikovicích 3.040,- Kč.
- Před 14. 2. 2010 se ozval pan Peška z Českého rozhlasu Pardubice a hned ještě v tom týdnu natočil v naší vsi hodinovou relaci **ROZHLASOVÉ POSVÍCENÍ**, která byla vysílána v neděli 14. 2. ve 12:00 hodin a v úterý 16. 2. v 19:00 hodin. Aktéry byly zástupci jednotlivých zájmových organizací atd. Celý pořad má milou atmosféru, vše je podbarveno přiléhající hudbou. Pokud jste se nedověděli o vysílání, pak nezapomejte, program se nechá otevřít na webových stránkách www.rozhlas.cz/pardubice. Pan Peška rovněž na obecní úřad poslal CD s možností provést kopie.
Mgr. Hana Štěpánová, starostka obce

Zájezd pro důchodce

a pokud zbude volné místo, tak i pro další zájemce.

Výlet je plánován na **čtvrtek 6. května 2010**. Odjezd ráno v 7¹⁵ hod. a návrat kolem 19⁰⁰ hod.

Program:

1. Libchavy, SOR – výroba autobusů
2. Dobruška, rodný domek F.L. Věka
3. Opočno, zámek
4. Posezení s občerstvením a hudbou

Zájemci, hlase se na obecním úřadě do pátku 9. dubna 2010.

Účastníci obdrží bližší informace při přihlašování.

Srdečně Vás zveme, těšíme se na setkání.

Hana Štěpánová

VOLBY DO PARLAMENTU ČR

V pátek 29. května a v sobotu 30. května 2010 proběhnou u nás volby do Parlamentu ČR. V pátek můžete volební místnost navštívit od 14⁰⁰ do 22⁰⁰ hodin. V sobotu od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ hodin. Nezapomeňte si občanský průkaz. Přijďte, neúčastí ničemu nepomůžete, ani nic nezměníte. -hš-

ŽÁDOST O PODPORU života na venkově a „kandidátky“ TOP09 s podporou starostů

Vážení občané, žádám vás o pomoc a podporu, podporu pro vesnici, pro naše děti, pro budoucnost.

Již více než rok je naše obec členem Sdružení místních samospráv a já příznivkyní hnutí Starostové a nezávislí. Obě organizace mají stejnou náplň. Jedním z největších úkolů je zlepšit život na vesnici a v menších městech. Ke zlepšení může dojít tak, že tato sídla dostanou spravedlivěji rozdělené státní peníze a dojde ke změně v rozpočtovém určení daní. Ale k tomu musí být změněn zákon, nestačí jen to, že my starostové nejsme spokojeni se současným stavem. Zákony schvaluje Parlament ČR, letos budou do něj volby. Jako starostové jsme si dali úkol celorepublikově, že potřebujeme z našich řad dostat „nahoru“ lidi, kteří žijí „nohama na zemi“, kteří budou zákon podporovat a prosazovat. Abychom měli větší šanci do parlamentu lidi posunout, spojili jsme se s organizací TOP09, a snažíme se tímto způsobem zvýšit pravděpodobnost dosažení 5% hranice zisku hlasů. TOP09 s naším volebním programem souhlasí a my zase

s jejich. Parlament nemají tvořit jen lidé z velkých měst a zástupci „kamenných stran“. Měli by tam být lidé z praxe i z venkova, kde se žije tíž než ve městě.

Kandiduji za stranu TOP09 S PODPOROU STAROSTŮ jako nezávislá starostka v Pardubickém kraji pod číslem 7. **Chci tímto krokem podpořit kandidáty na čelném místě**, aby se zástupci s pozitivním smýšlením o venkově dostali do Parlamentu ČR a prosazovali změnu zákona, který povede k nápravě rozpočtového určení daní ve prospěch menších sídel. Ze 7. místa na kandidátce si nedělám ambice na postup do PČR, nicméně svoji kandidaturu považuji za účinný krok k podpoře dobré věci.

Pokud nejste silně politicky vyhranění, nebo váháte, prosím vás o hlas právě pro „TOP 09 s podporou starostů“. Zdá se, že je to pro venkov velká šance, jak dojít ke změnám v naší zemi a mimo jiné dosáhnout, aby vesnice nestály na okraji zájmu „mocných“. Pomožme si a bude nám pomoheno. Pokud se vám zdá, že jsem vám dala o problematice malé vysvětlení, odkazuji na Občasník č. 26, kde v úvodním článku bylo obsírnější vysvětlení (najdete i na www.morasice.cz). A pokud se zajímáte hlouběji a ani to vám nestačí, pak odkazuji na <http://www.starostove-nezavisli.cz/>, <http://smscr.cz/>, <http://www.top09.cz/hlavni-strana/>.

Venkov je krásné místo, žijí zde stejně šikovní, chytrí a krásní lidé jako ve městě a měli by mít stejná práva. Musejí to ale stále světu připomínat a žádat o tato nezpochybnitelná práva nahlas.

Mgr. Hana Štěpánová – starostka

Cesta skleněné lahve, proč třídit?

Jak se recykluje stará láhev? Zkuste si u svého domu udělat malou skládku. Použijete-li biologický odpad, za týden, možná za několik měsíců se rozloží. Hodíte-li na ni papír, zmizí přibližně za rok. Otestujete-li železný drát, bude vám u domu překážet několik desetiletí. A co sklo? Na sklo se můžete chodit dívat měsíc po měsíci, rok po roku a nic se nestane. Jeden lidský život na rozložení skleněné láhve nestačí. Sklo je přitom jedním z mála materiálů, který se dá recyklovat stále znovu. Jak vypadá cesta od staré láhve k nové? Ze zeleného kontejneru putuje na třídící pás. Někteří lidé si totiž stále pletou kontejnery na tříděný odpad s běžnou popelnicí. Na třídícím páse sběrné magnety odstraní kov, proud vzduchu odsaje lehké materiály a lidské ruce vysbírají ostatní věci, které do skla nepatří. Jakmile na pásu zůstanou jen skleněné střepy, zamíří do drtičky. V drtiči se sklo rozdrtí na střepy velikosti od 3 mm do 2 cm. Takto připravené skleněné střepy ještě prochází poslední kontrolou, kterou zajišťuje laserový paprsek řízený počítačem. Ten dokáže ve skleněných střepech rozpoznat drobné nežádoucí příměsi, jako jsou kamínky, kousky porcelánu, nebo nemagnetické kovy. Nadrcené a vyčištěné skleněné střepy se poté míchají s ostatními přísadami a společně se taví při teplotě kolem 1460°C. Vznikne tavenina, která putuje ke strojům, kde se z ní vyrábějí nové lahve, vázy, skleničky a další výrobky.

„Tříděním a recyklací starého skla šetříme nejen přírodní suroviny, používané při výrobě skla (dolomit, živec, vápenec a soda), ale zejména energii, která je k výrobě skla potřebná. Recyklací vytríděného skla totiž ušetříme přibližně 30% energie. Můžeme tedy bez nadsázky říci, že sklo je materiál, který je „přátelský“ k životnímu prostředí. Zejména pokud jej třídíme a znovu používáme při výrobě nových věcí,“ upřesnil Tomáš Pešek, regionální manažer společnosti EKO-KOM, zabývající se tříděním a recyklací odpadu.

Z informačního tisku firmy EKO-KOM upravila Hana Štěpánová – starostka

Stolní tenis

V naší obci v rámci TJ Sokol Morašice působí i oddíl stolního tenisu. Je jedním z nejdéle činných, a to již od roku 1976. Po mnoha peripetiích s hernami máme v současnosti, díky obecnímu úřadu, vytvořeny docela dobré a dostačující podmínky pro trénink a soutěže. Sál, ve kterém hrajeme, je nad hospodou č.p. 20. Máme dva výborné stoly, dobrá kamna, kvalitní osvětlení, a tak se můžeme soustředit na nejlepší sport na celém světě. Toto tvrzení berte s rezervou, ale je to opravdu tak!

Největším pokladem oddílu jsou ale lidé, ano lidé, co pracují, organizují, trénují a hrají pro zdárný chod klubu. Jedním takovým „zlatíčkem“ je i pan Jaroslav Nepraš st. Je to zakládající člen oddílu, dlouholetý pokladník a člen vedení TJ Sokol, ale i dosud aktivně působící hráč za zelenými stoly. „Náš Jarda“ má odehráno již více než 700 utkání a v počtu získaných vyhraných bodů je ve statistice na třetím místě v oddíle. Již od první sezóny, a to prosím nepřetržitě, a to je 33 let jen tak mimochodem, neúnavně pracuje. Je to ta práce, která není takzvaně „nikde vidět“, ale o to je důležitější a potřebné ji včas a rychle udělat. Nelze spočítat ty brigádnické hodiny, ani ty kilometry naběhané na postranní čáře s praporkem v ruce, ani tu spolupráci při pořádání turnajů ve fotbale a ve stolním tenise. To je spousta práce, kterou nikdo neocení. A že to vždy nebylo snadné a jednoduché, to si zaiterovaní umějí představit. Složitá doba tříbí charakter a vyžaduje po nás morální sílu vytrvat. Tu osobně pan Nepraš má, vždyť výsledky hovoří za vše. Až se bude udělovat medaile za věrnost sportu, tak ji má zajištěnou mezi prvni. Takže ještě jednou vřelě díky, hodně zdraví, štěstí a trpělivosti při výchově mladých sportovců.

K současné činnosti oddílu už jen krátce. Pravidelné tréninky jsou ve středu a ve čtvrtek od 17 hodin. Máme 15 členů rozdělených do 2 mužstev hrajících regionální soutěže. Výsledky zápasů a předvedená hra jsou uspokojující, pohybujeme se v poklidném středu tabulek. K aktuálním výsledkům se „proklikáte“ na serveru www.pinec.info . Pořádáme také tradiční turnaj „MEMORIÁL JINDŘICHA DLABKY“ a „MEMORIÁL PAVLA POHORSKÉHO“. Účastníme se sportovního trojutkání s partnerskou obcí KLEINBAUTZEN a dalších podobných turnajů.

Na závěr bych vás chtěl srdečně pozvat mezi nás, přijďte si s námi zahrát, velice rádi uvítáme nové členy. Sportu zdar.
Pro Občasník napsal Milan Říha

Toulky z minulosti do přítomnosti

V minulém Občasníku jsme se toulali kolem vody a dověděli jste se několik zajímavostí o mlýně v Morašicích a nyní se podíváme do Tržku a okolí, kde mlýny zpracovávaly obilí sedláků a chalupníků ze zdejší oblasti. V Tržku zbyly v provozu 2 mlýny Faulhammerův a Zamastilův. Z historie mlýna u Zamastilů: Z historických pramenů se dovidáme, že v roce 1868 postupuje mlýn Jan Abraham manželům Klejchovým podle dřívější smlouvy z roku 1861 do jejich vlastnictví. Rybník nad mlýnem se jmenoval Abraham (vlastnictví Thurn – Taxisů) – název se užívá i dnes. V roce 1906 mlýn včetně pozemků kupuje Jaroslav Zamastil, obchodník z Vysokého Mýta, narozený v Nových Hradech. Vyučil se truhlářem a mlynářem. Rodina Zamastilů vlastnila ve Vysokém Mýtě mlýn a pilu. Ve dne se mlelo a v noci se řezalo na pile. Později pila vyhořela a mlýn ztratil vodu –vodní sílu, protože byla provedena regulace potoka, který mlýn zásoboval vodou. Protože syn Oldřich toužil stát se mlynářem, kupuje v roce 1906 mlýn v Nedošíně č.p. 45, nyní Tržek č.p. 15. Vodní dílo bylo dobré, ale budova mlýna byla pokryta došky, nebyla udržovaná a opravovaná a část byla napůl zbořená. V téže roce byla okresním hejmanstvím povolena živnost mlynářská pro Oldřicha Zamastila. V roce 1911 byla povolena stavba nového stavení i budovy mlýna. Veškerá tíha prací na tomto díle byla na Oldřichovi, jeho otec byl na frontě a vrátil se až v roce 1921. V roce 1919 se Oldřich oženil a Annou Sedláčkovou z Morašic č.p. 40. Byl též aktivním členem tělovýchovné organizace Sokol – zastával činnost cvičitele.

Za I. světové války byla velká nouze o potraviny a krom vysokých dávek pro rakousko-uherskou armádu bylo obilí rekvírováno (zabavováno). V jednom roce byla v okolí Poličky značná neúroda a v Morašicích bylo obilí dost. Lidé se domluvili a pro Sokoly z Poličky bylo v Morašicích nakoupeno obilí a v noci převáženo. Četníci v Sebranicích chtěli povoz zadržet, ovšem nepovedlo se a obilí bylo dovezeno, kam mělo být.

V této době zde byla i značná konkurence, protože mlýnů bylo v okolí několik. Mlýn byl v Morašicích, Sedlišťkách, 5 mlýnů v Nedošíně a 2 v Tržku.

Zamastilův mlýn mlel obilí pouze pro rolníky z blízkého okolí V roce 1933 byla u Zamastilů postavena menší pekárna a v díži se připravovalo těsto na 20 pětikilových bochníků pouze ze žitné mouky. Za 1 kg chleba se platily 3 koruny. Pamětníci ještě vzpomenu na voňavé, krásně vypečené bochníky, které cestu z Tržku nepřekonávaly bez újmy. Dětské pusy a zoubky nebyly schopné odolat té pochoutce, ta přišla na stůl poškozená, jistě i s patričním komentářem hospodyně.

Ve mlýně se zpracovávaly všechny druhy obilí a vyráběly se kroupy, šrot, krupice a všechny druhy mouky, i mouka, jejíž název se dnes nepoužívá: „halšpanka“. Pekly se z ní výborné vdolky.

Ve mlýně byly velice časté kontroly, a to jak za Rakouska-Uherska, tak za I. republiky, za protektorátu, tak i později. Bylo zavedeno takzvané „rajnování“ (od slova rajón), to znamená, že bylo určeno, která obec, a kdy může přijet do mlýna s obilím. Jezdilo společně několik povozů za doprovodu obecního policajta pana Škeřika z Morašic. Ten měl od starosty přidělené mlecí povolenky, ale stejně se mlelo „na černo“. Pan Zamastil mohl prodávat mouku, ale pouze na potravinové lístky, které byly odevzdávány na Obecní úřad v Nedošíně. V roce 1944 chtěli Zamastilovi provést rekonstrukci mlýna a koupit novou stolic, přestavba však nebyla povolena.

Koncem II. světové války bylo z Morašic přivezeno 50 q obilí „na černo“. Náhodou přišla kontrola a bylo velmi zle. Kdo zažil tuto dobu, ví, jak nebezpečné bylo takové konání. Vše se podařilo urovnat, obilí se muselo vrátit zpět, ale stejně za několik dnů v noci se do mlýna dovezlo na semletí. Kontrol bylo hodně, jak z Obilnářského svazu z Chrudimi, tak četníky z okresu. Všichni však spíš chodili pro chleba i mouku a dobře se najíst. Pan Zamastil posílal jedenkrát týdně chléb poštou do Jičína a do Chrudimi pracovníkům obilnářského svazu. Pan Zamastil byl ke konci války téměř hluchý, byl členem invalidů, dostal povolení mlet a péci chleba na dožití. Zemřel v roce 1958.

Mlýn byl zásobován vodou z rybníka „Abrahám“, který nemá žádný přítok, ale dva prameny. Dnes je obhospodařován Rybářstvím Litomyšl. Tento rybník nezamrzá.

Další povinností pro majitele mlýna bylo od r. 1936 až do r. 1997 zapisovat 3x denně stav vody, průtok, teplotu, srážky a další údaje do VODOTEČNÉHO zápisníku a zprávy podávat do Parhy a později do Hradce Králové.

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

